

DOKTORI DISSZERTÁCIÓ

TÉZIS FÜZET

**AZ IZRAELI NEMZETI TUDAT KIALAKULÁSA A XIX. SZÁZAD
VÉGÉTŐL NAPJAINKIG**

LEITMANN BEATRIX LAURA

2007.

A kutatás célja az izraeli nemzeti tudat kialakulásának, fejlődésének, változásainak áttekintése és elemzése az elmúlt 120 év alatt. A kutatás összefoglalja és elemzi ennek az időszaknak a politikai, gazdasági és társadalmi körülményeit és megpróbálja áttekinthetővé tenni a zsidó, illetve az izraeli nemzet kialakulását a XIX. század végétől napjainkig.

A kutatáshoz többnyire másodlagos forrásokat használtam fel, illetve elsődleges forrásokra, levéltárakban (Cionista Levéltár) talált anyagokra is hivatkoztam. Számos múzeumot (Ben Gurion Ház, Erec Israel Múzeum – Tel Aviv) és kutatási intézetet kerestem fel Izraelben, ahhoz, hogy alaposabban elemezni, értelmezni lehessen a történelmi eseményeket, illetve a nemzet számára sorsdöntő határozatok mögött álló személyeket. Személyes interjúkat készítettem olyanokkal, akik Palesztinában születtek, illetve olyanokkal, akik Izrael megalapítása után érkeztek az országba. A kutatás során számtalan izraeli állampolgárral (Izraelben élő zsidóval, arabbal, illetve kereszténnyel) beszélgettem, és így közelebből megismerhettem az emberek világnézetét és nemzeti hovatartozásukat.

A kutatásban felhasznált módszertan gyűjtő jellegű, amelyben úgy izraeli mint nemzetközi kutatók munkáit megpróbáltam áttekinthetővé tenni a magyar olvasó számára. Miután a források és kutatók száma terjedelmes volt, ezért megpróbáltam azokra a történészekre és szociológusokra koncentrálni, akik egyértelműen a nemzeti identitás jellemzőivel és változásaival foglalkoznak. A történelmi időszak (több mint 120 év) is lehetetlenné tette bizonyos események, politikai fordulatok, illetve szociológiaváltozások meghitt elemzését, ezért megpróbáltam jelentős eseményekhez, sorsfordulókhoz igazodni, és ezáltal áttekinteni a nemzet kialakulását és fejlődését. Összesen hat fejezet áll az olvasó rendelkezésére, amely kronológikus sorrendben idézi elő a zsidó-izraeli nemzet kialakulásának történetét a XIX. század közepétől napjainkig.

Az első fejezetben azokat az általános elméleteket vázoltam fel, amelyek a nemzeti tudat kialakulásával, illetve fejlődésével foglalkoznak. A fejezetben izraeli, magyar illetve más nemzetiségű kutatóktól idéztem, mint például a világhírű Anthony Smithtől, valamint a cseh származású Miroslav Hrochtól, a modern felfogású szociológus Benedict Anderson illetve a magyar történészek közül Bibó Istvántól és Szűcs Jenőtől. Ezek az elméletek két fő irányzatot képviselnek, egyfelől azt az

instrumentális felfogást, miszerint a külső tényezők (a modernizáció, az ipari fejlődés, a politikai változások) eredményeként jöttek létre a nemzet államok. A másik irányzat szerint a nemzetek fejlődése a kognitivitás, vagyis az ősi érzelmek, és hagyományok eredményeként jöhetett létre és számos kutató (Smith és Hroch) a zsidó nemzeti tudat kialakulását vette példának. Ebben a fejezetben egy rövid történelmi áttekintés található, amely a nyugat és a kelet európai nemzetek fejlődéséről szól, vagyis a francia és a német háttérrel rendelkező nemzetek megszületéséről és újjászületéséről. Míg Nyugat-Európában a nemzetek több mint másfél évezred alatt fejlődtek ki és az államterületek határai a középkor végétől többé-kevésbé állandósultak, addig Kelet-Európában az állam nemzetformáló szerepe kimaradt, leginkább politikai instabilitásuk miatt. A nyelvnek, a történelemírásnak és a mítoszoknak fontos szerepük volt a nemzetépítési folyamatban, hiszen ezáltal örökítették tovább a hagyományokat, valamint kárpotolták a nemzet fejlődési hiányait és torzulásait.

A második fejezet a cionizmus megalapításának történelmi és társadalmi háttérével foglalkozik. A XIX. század vége fele Európa-szerte virágzott a nemzeti újjászületés és ennek eredményeként a zsidó értelmiség is a nemzeti otthon létrehozásán iparkodott. A cionizmus bölcsője az oroszországi Odesszában található, ahol ebben az időszakban virágzott a héber kultúra, de ugyanakkor a helyi zsidóság számtalan pogrom áldozata lett. Ezek az események megerősítették a zsidóság eltökéltségét a zsidó nemzeti otthon megteremtése érdekében. A cionizmusnak fő célja a zsidó állam létrehozása volt, amelyet a diaszpórában élő zsidóság egybegyűjtése által kívánnak megvalósítani. A cionizmusnak számos irányzata volt, amelyek a mai napig befolyásolják az izraeli közvéleményt és a belpolitikai diskurzust. A politikai cionizmus megalapítójának Herzl Tivadart tekintetik, aki megálmodta a zsidó állam létrejöttét és diplomáciai úton próbálta megszerezni az ősi-új nemzeti otthont. Sokan ellenezték útjait, főleg a szocialista felfogású cionisták, akik szerint csakis úgy lehet visszaszerezni az ősök földjét, ha az emberek egyszerűen kivándorolnak, és saját kezükkel dolgoznak a földeken, ahol majd létrehoznak egy osztályok nélküli társadalmat is. A politikai cionisták képviselői közül sem mindenki értett egyet Herzl útjával, leginkább a jobboldali nemzeti felfogásúak (különösen Zéev Zsobotyinszkij képviselő) akik erősebben követelték vissza a zsidó nép hazáját és az arabokkal és a britekkel szembeni álláspontjuk egyértelműen militáns volt. A szellemi cionizmus képviselői közé sorolhatnánk Ahad Haamot (alias Asher

Ginzberg), aki szerint az új nemzeti otthonnak a világ zsidóságának szellemi központjává kell válnia és az új zsidónak meg kell tartania a judaizmust, de egyben részt kell vennie a liberalizmus folyamatában. A huszadik század közepén a cionizmus elérte forradalmi célját, vagyis megalapította a zsidó nemzeti államot és a mai napig azon iparkodik, hogy összegyűjtse a diaszpóra zsidóságát.

A harmadik fejezet a zsidó jesuv megalapításáról szól, illetve az első izraeli nemzedékről, amely már Palesztinában született. Ettől az időszaktól kezdve az új héber ember vagyis a "cabar" bennszülött egy teljesen más generációt képviselt, azt amelyet a cionista alapító atyák elképzeltek. A jesuv idején számos bevándorlási hullám érkezett és mindegyik más ideológiai háttérrel rendelkezett. Az első alijának köszönhető a legelső települések megalapítása, illetve az új héber nyelv mindennapos használatának kezdete. A második és harmadik alija szocialista beállítottságú volt és nekik köszönhető a kibucok, a baloldali politikai pártok, a munkások szervezetének (Hisztadrut) megalapítása illetve egyéb közösségi intézmények létesítése. A negyedik és ötödik alija a középosztályból származott és a pionír ideológia messze állt tőlük. Leginkább a városokat fejlesztették, vállalkozásokat alapítottak. 1948-ig felnőtt az első új izraeli cabar generáció, amely részt vett a Függetlenségi Háborúban is, és ezáltal erősebben kötődött Izraelhez. Az alapító atyák számára nagy csalódást okoztak, hisz bátorságuk és magabiztosságuk ellenére nem voltak vállalkozó szelleműek.

A negyedik fejezet az államalapítás folyamatát mutatja be, illetve a fiatal zsidó ország történelmi eseményeit, gazdasági és társadalmi fejlődését elemzi. A jesuv idejében megalapított szervezetek áadták hatalmukat az államnak. A legnagyobb ellenállást a Szochnut tanusította, hisz vezetősége meg volt győződve arról, hogy a cionizmusnak még nem teljesítették az összes célját, vagyis a világ zsidóságának Izraelbe való költöztetését. Az ötvenes évek elején az ifjú államnak jelentős számú bevándorlót kellett befogadnia. Ezekkel a problémákkal nehezen tudott megbirkózni, ezért komoly gazdasági válsággal kellett szembesülnie. Ezen kívül a biztonsági helyzet sem javult, hisz a jordániai és egyiptomi határok mentén állandó támadások érték az izraeli településeket. A hatvanas évek során javult a gazdasági helyzet, de a Hatnapos Háború előtt az izraelieknek újabb válsággal kellett szembenéznük. A nemzet lelkiállapota napról napra rosszabodott úgy a gazdasági mint a biztonsági helyzet romlása miatt és az emberek féltek a háborútól, vagyis a megsemmisüléstől.

Majd éppen ellenkezőleg az ország megrészegült a háború utáni győzelemtől, főleg az elfoglalt területek történelmi és vallási fontossága miatt. Olyannyira elhatalmasodott az eufória, hogy még a hadsereg tapasztalt tisztjei sem vették észre a közeledő veszélyt, azaz 1973-as a Jom kippuri háborút. Az izraeli nemzeti tudat jelentős változásokon ment keresztül, főleg a nemzeti cionisták tábora erősödött meg, hisz az elfoglalt területek által úgy érezték, hogy a Nagy Izrael eszmájének megvalósulása megkezdődött. Ebben az időszakban az értelmiségiek tábora is megerősödött és a nyugati fogyasztói kultúra jelentős teret hódított, ami jelentette a kollektív felfogás eltűnését és az individualizmus megjelenését. Az askenáziak és mizrachiak közötti szakadék kezdett elhalványulni, mivel felnőtt egy olyan új generáció, amely közös kulturális háttérrel rendelkezett és sok gyerek született már vegyes házasságokból. A békepártiak tábora akkoriban még nem örvendett jelentős támogatottságnak, de idővel az emberek kezdtek rájónni, hogy az elfoglalt területek nem hoznak biztonságot Izrael számára. Ez be is bizonyosodott a Jom kippuri háború után, amikor a társadalom többsége kiábrándult az addig szent tehénként kezelt politikai, illetve katonai vezetésből. A Mapai párt dominanciája kezdett megdőlni és ez egyértelműen az 1977-es politikai váltáshoz vezetett, amikor 30 év után először sikerült az ellenzéknek megnyernie a választásokat.

A nyolcvanas évek során az izraeli nemzeti tudat további változásokon ment keresztül, főleg az első libanoni háború (1982-2000) után, amelyet már a társadalom többsége elítélt. Fennállt a demokrácia megsemmisítésének veszélye is, mivel az ország valójában kettészakadt a nemzeti cionisták és a békepártiak között. A gazdasági hiperinflációs évek sem könnyítettek az emberek mindennapi életén. Ennek tetejében, 1987-ben kitört az I. Intifáda, amely minden izraeli család számára közelebb hozta a valóságot és rádöbentette őket arra, hogy a megszállt területek a társadalom rákos daganatává nőttek ki magukat. A nyolcvanas évek során nemcsak a demokrácia volt veszélyben, hanem a cionizmus összefogó ereje, illetve a közös nemzeti tudat további megerősödése is. Egyre többen kerültek napirendre a zsidóság és az izraeliség közti különbségek, hisz az előbbi nagy támogatottságra tett szert a vallásos irányzat előretörése által. Az új nemzedéket a közös nyelv és a közös események kötötték össze, illetve a vegyes házasságok száma jelentősen nőtt. A liberalizálódás ellenére még mindig érezhetőek voltak a szekulárisok és a vallásosok, valamint az askenáziak és a mizrachiak közötti különbségek.

Az utolsó fejezetben a kilencvenes évek békefolyamatáról, valamint a volt Szovjetunióból való bevándorló hullám következményeiről van szó. Az utóbbi húsz év folyamán az izraeli társadalom és a nemzeti tudat jelentős változásokon ment keresztül, főleg a politikai és a gazdasági körülmények miatt. A békefolyamat eredményeként megnyílt a világ az izraeliek számára, privatizálni és liberalizálni kezdték a gazdaságot, amelynek következményeként a nemzeti tudat is individualistább lett. A békefolyamatnak nemcsak pozitív, hanem negatív következményei is voltak, többek között a vallásosok és a nemzeti cionisták, illetve a szekulárisok és békepártiak közötti szakadékok mélyültek el még jobban. Míg az előbbieket a nemzeti fennmaradás veszélyeztetésének tekintették az arab világgal való megbékélést, addig a békepártiak a békében Izrael felvirágzásának lehetőségét látták. A kollektív nemzeti tudat jelentős törést szenvedett a 90-es évek során bevándorolt orosz alija eredményeként. Az alijázók többségének nem volt sok köze a történelmi zsidósághoz, amely egyértelműen veszélyeztette a kialakult zsidó izraeli identitást. A társadalom következő töréspontját Rabin miniszterelnök meggyilkolása után tapasztalták (1995. novemberében), és ezáltal az emberek teljesen kiábrándultak a nemzeti cionisták irányzatából. Ennek ellenére az értelmiségiek és a politikusok ezekben a kritikus percekben úgy döntöttek, hogy összefognak és mindent megtesznek egy egységes nemzet érdekében.

A 90-es évek során a terrorcselekmények mindennapi eseményekké váltak, és az emberek biztonság érzete egyre jobban apadt. A nemzeti cionista felfogás egyre nagyobb támogatottságnak örvendett, de a politikai konjunktúra, illetve Netanjahu miniszterelnök tévedéseit követően, rövid időre újra a baloldal került a kormányra. Barak rövid miniszterelnöksége is eseménydúsnak bizonyult, hisz sikerült kivonulnia 20 éves libanoni mocsárból. 2000. szeptemberében kitört a II. Intifáda (Intifada Al-Aksza), amely több évre, gyakorlatilag a mai napig megpecsételi az izraeliek életét. A politikán kívül, az izraeli társadalomban egyre jobban elmélyültek a szakadékok, főleg az orosz bevándorlók és az izraeli bennszülöttek között. Mindkét fél elkülönült egymástól, és egyikük sem volt hajlandó elfogadni a másikat. Az etiópiai bevándorlók és a vendégmunkások a társadalom peremére kerültek és még 15 év után sem tudtak beilleszkedni.

A vallásosok illetve a szekulárisok között továbbra sem lehet közös nevezőt találni, de a jobboldali nemzeti cionisták és a baloldali békepártiak között is egyre

több volt a nézeteltérés. A biztonsági helyzet romlása az előbbieknél kedvezett. Az Al Aksza Intifáda során, amelyben az izraeli állampolgárságú arabok is aktívan részt vettek, az izraeliek többsége feladta az eredményes békétárgyalások reményét. Ennek ismeretében volt egyértelmű a Likud kormányra jutása Ariel Sharon vezetésével, hisz a biztonsági felfogásuk táborát nöttön-nőtt és egyre jobban támogatták a miniszterelnök kemény fellépését a palesztin terrorszervezetek ellen. A katonai fellépés ellenére a terror nem szűnt meg, sőt egyre inkább fokozódott. 2006-ban Olmert kormányzása alatt a terror elérte a tetőfokot, aminek következménye lett a második libanoni háború. Ez utóbbi esemény jelentős törést okozott az izraeli társadalomban és a Jom kippuri háborúhoz hasonlóan mindenki kiábrándult úgy a politikai mint a katonai vezetésből. Az izraeli közvélemény elítélte a kormány határozatlanságát, valamint a hadsereg tehetetlenségét. Érdekes módon viszont ez az ellenállás és a kormány felelőssége vonása újra egyesítette a szétszilált társadalmat.

A fentiekben felsorolt fejezetek megpróbálták áttekinthetőbbé tenni az izraeli társadalmat, illetve az izraeli nemzeti tudatot. A kutatás során felvettem néhány érvet, amelyek megpróbálták megmagyarázni a téma komplexumát és rámutattam arra a nehézségre, hogy mennyire nehéz egyértelmű válaszokat adni az emberi tudatot és identitásokat illetően. A kutatás viszont egyértelműen igazolta az izraeli nemzet létét, amely különbözik a diaszpórai zsidóság identitásától, de ugyanakkor számos izraeli öntudat létezik, amelyek közé a zsidó vallásosakat, az izraeli arabokat, illetve a szekuláris zsidó izraelieket sorolhatnám. A közös szokások, hagyományok, illetve vallási ceremóniák ellenére, az **izraeliségnek** egyértelműen mások a jellegzetességei. Az tesz igazán izraeliév valakit, hogy a hadseregben szolgált a haza védelmének érdekében, hogy egy sokszínű társadalomban él, Izrael tájai iránt különleges kötődést érez és nem utolsósorban fontos számára a közösségi élet. Az évek során a terrorizmus ellen vívott közös harc és gyász is összekovácsolta azokat, akik több mint 104 országból érkeztek egy jobb és szebb jövő reményében, ugyanúgy, mint annak idején az alapító atyákat. Több mint 120 év kellett ahhoz, hogy kiforradjon egy új nemzet, amely nem a diaszpórai zsidóság más formája, hanem azok az izraeliek, akik még csak 59 éve élhetnek saját országukba.

THESIS

**THE DEVELOPMENT OF THE ISRAELI NATIONAL IDENTITY
SINCE THE END THE 19TH CENTURY TILL TODAY**

LEITMANN BEATRIX LAURA

2007.

The purpose of this research is to analyze and to describe development of the Israeli national identity in the last 120 years. The research summarizes the aspects of the Israeli national identity by examining the political, social as well as economic circumstance of this period.

The research is based on secondary as well as primary resources found in various archives (The Zionist Archives in Jerusalem) in Israel. I have also visited some museums (Ben Gurion House, Israel Museum) and several research institutes in order to have an in-depth understanding of the subject and of the historical events and people behind fateful decisions. I have also conducted personal interviews with people born in Palestine or who came to Israel after its establishment. During the research I met many Israelis (Jews, Arabs and Christians) who enabled me to understand better view of their identity.

The research is based on collective methodology, a sort of historiography presenting Israeli and other international scholars who conducted researches on this subject. Due to the big quantity of the researches, I focused mainly on historians and sociologists, who dealt with the development of the Israeli national identity and its changes throughout the decades. As the research examined a long period made it extremely difficult to relate to all the historical events that influenced the evolvement of the Israeli national identity. Therefore I emphasized significant historical events that changed the national identity of the new born nation. There are six chapters built up chronologically, describing the history of the Israelis since the end of the 19th century till today.

In the first chapter I have concluded theories that deal with the development and the evolvement of national identity in general. The chapter includes the works of Israeli, Hungarian and other international scholars, such as Anthony D. Smith, Miroslav Hroch, Benedict Anderson and the Hungarian Bibó István and Szűcs Jenő. These theories represent two main streams, while on the one hand there is the instrumental point of view, which claims that the national identity developed due to the process of modernization. On the other hand, other scholars claim that national identity is a result of ancient feelings and tradition. Smith and Hroch used the Jewish national identity as their example in their research.

This chapter includes a historical background about the development of nations Eastern and Western Europe, while in the latest area, nations evolved throughout a half a millennium and the state borders became permanent since the end

of the Middle Ages. At the same time in Eastern Europe states did not play a significant role in nation building due to their political instability, yet language, mythology and written history proved to be very important factors in this process.

The second chapter deals with the historical and social background of Zionism. At the end of the 19th century various national movements have been established in Eastern Europe and this made the Jewish intelligentsia look for a national home in order to solve the Jewish question. Zionism was born in Odessa (Russian Empire) where the Jews had a very flourishing community life yet they also experienced the worse pogroms that were coordinated by the rulers of the Empire. These circumstances strengthened among the Zionists the need to establish a new national home in Palestine.

The main purpose of Zionism was to establish a Jewish state and to gather the Jewish Diaspora. Zionism several approaches as to how to reach this aim and even today these stream influence the Israeli internal political discourse. Herzl is considered as the one who established political Zionism and the first one who dreamed of the creation of the state of Israel. His diplomatic efforts were solid proof to his belief of to recreate the ancient-new state of the Jews. Many were against his approach, especially the socialist Zionists who thought that the establishment of the old-new state would be possible only if people would emigrate to Palestine, work the fields and purchase the land from the locals and finally would create a society where everyone would be equal. Even those who represented political Zionism, like Jabotinsky, disagreed with Herzl's diplomacy and demanded the return of the Jews to Palestine more actively. They had a militant and aggressive approach towards the native Arabs and towards the representatives of the British Mandate. The third approach is represented by Ahad Ha'am (Asher Ginzburg) who was the spiritual and religious voice of Zionism. He claimed that the new national home of the Jews should become the spiritual centre of Judaism therefore the new Hebrews should continue Judaism, yet they should also liberalize it. By the middle of the 20th century Zionism reached one of its main purposes, i.e., the establishment of the State of Israel and till today it aims to gather the Jews of the Diaspora.

The third chapter analyses the establishment of the Jewish settlement (Jeshuv) and describes the evolvement of the first Israeli generation born in Palestine (Erez Israel). This generation represented the dream come true of the founding fathers and they were the "ultimate" new Hebrew (Zabar). During the existence of the Jeshuv

several immigrations arrived and all of them had a different ideological background. The first immigration (aliya) founded the first Hebrew settlements and started the use of the new Hebrew language. The second and the third aliya's had socialistic ideals therefore they were the first to establish the well-known kibbutz settlements, socialist political parties, the first workers' union (Histadrut) as well as other social organizations. The fourth and fifth aliya's were of middle class background (originated from Poland and other Middle Eastern countries). Their main contribution to the Jeshuv can be seen in the development of the main cities of Israel (Tel Aviv, Haifa and Jerusalem) as well as in the establishment of privately owned businesses. The generation of the first Israelis (the Palmach generation) has grown up till 1948 that participated in the Independence War in 1948 and thus became more attached to the land of Israel. Even though they represented the courageous and fearless Zabar, the founding fathers were truly disappointed due to their lack of entrepreneurship and disabilities of leadership.

The fourth chapter describes the process of the establishment of the new state, focusing on those historical, political, social and economic circumstances that shaped the formation of the new nation. The political and social organizations founded during the Jeshuv have transferred their authority to the new state, though some of them, like the Jewish Agency (Sochnut) resisted the transformation process as its leadership believed that the purpose of Zionism has yet to be reached, i.e., the gathering of the exiles in Israel. During the 1950's Israel had to cope with major economic problems due to the enormous number of new immigrants that arrived and needed the help of the new and inexperienced state. In addition the security situation did not improve as Israeli settlements near the Jordanian and Egyptian boarder were daily attacked.

Only in the beginning of the sixties Israel has known some economic and social improvement, which resulted in another period of crisis a few months before the Six Day War. The state of mind of most Israelis was extremely bad especially due to the economic and security situation which caused most people a great deal of fear from the possibility of another war. As a result of the Six Day War, due the occupation of East Jerusalem (the Western Wall) the West-bank, Gaza, the Sinai Peninsula and the Golan Height, that included sites that were very important to Judaism, the Israelis were in a state of euphoria. This state of mind has unfortunately caused a certain degree of "blindness" even among experienced political and military leaders. They could not see the coming danger, i.e., the breakout of the Yom Kippur

War in 1973. Due to the victory in the Six Day War the Israeli national identity has gone through a major transformation that strengthened the religious and right wing circles, who felt that by the occupation of these territories the conception of Great Israel is attainable. During this period not only the nationalists has gained support but the circle of intellectuals as well who were influenced by the "winds" of western civilization (Americanization) that caused the disappearance of collective ideals and instead strengthened the principles of individualism and liberalism. The Israeli society became more liberal, the gaps between several social strata began to disappear and a new generation grew up on these ideas. The differences between the Ashkenazi and Sephardim (Mizrachi) circles began to fade away, especially due to intermarriages. Those who opposed the occupation of the territories and believed in the peaceful settlement of the Israeli-Arab conflict were still considered a minority, but throughout the seventies their circle has also grown immensely as people realized that these occupied territories do not necessarily bring security to Israel. This claim was unfortunately proven by the results of the Yom Kippur War that was a significant turning point in the Israeli society. People were totally disillusioned from their political and military leadership and if up till then they have treated them as "saint cows" the consequences and the mismanagement of this war caused a major break in public confidence. Consequently this was one of the reasons for the breakdown of Mapai's 30 years of dominancy and in the long run it brought to the political turnover (mahapach) during the elections of 1977 that resulted in the victory of the right wing Herut party (alias Likud).

In the eighties the Israeli national identity has undergone some significant changes especially after the beginning of the first Lebanese War (1982-2000) that continued 18 years and became to be known the Israeli Vietnam. The majority of the society has seen this war as unnecessary for Israel's security, therefore opposition has grown throughout the years. This has caused the gap between the peace supporters (Shalom Achsav) and the right-wing nationalists to widen further thus making the divided society even more unstable and vulnerable to further political shocks. This shock came with the appearance of Rabbi Kahana in the Israeli political life who jeopardized the delicate rule of democracy in Israel with his approach towards democracy. During the elections in 1984 his slogan was the change of the regime and the need for a stronger and militant leadership that will "teach" the Arabs a lesson. This crisis came in addition to a major economic process of hyperinflation that made a

lot of people poor and helpless. By the end of the eighties the first Palestinian uprising broke out by the end of 1987 and came as a surprise to the Israeli society. This event caused a lot of Israelis to "wake up" to the political reality of their existence and to realize that the occupied territories have become a "tumor" of the society. In addition the social and political agenda had to deal almost on a daily basis with issues concerning religion and Jewish national identity that emphasized the differences between the secular and religious cleavages of the society. Since 1967 the religious forces gained a lot of power in society and in politics thus the issue of Judaism became extremely important. Although the number of intermarriages has grown immensely and the society has gone through a process of liberalization, the gap between the seculars and the religious as well as between Ashkenazi and Sephardim was still too wide to overcome.

The last chapter of this research deals with the peace process and the large immigration waves from former USSR. During the last two decades the Israeli society had to cope with a lot of changes. As a result of the peace process the world has opened up to the Israelis, the government began to liberalize the economy in order to become successful in a globalizing world and last but not least it suddenly brought the nearest neighbors closer with various possibilities for cooperation and collaboration. The peace process also had its negative consequences, as the gap between nationalist circles and the peace supporters became wider and both were determined to influence the government with their agenda. The most unfortunate result of these changes was the assassination of PM Itzhak Rabin in November 1995 by a nationalist right wing extremist (Igal Amir). This event had devastating consequences as it truly shocked the Israeli society.

The national identity of the Israelis was shaken by the large number of immigrants who came from former USSR and had little or no relation to Judaism or to the Israeli culture. Both the Israelis and the "Russians" preferred not to interrelate with each other thus creating cultural ghettos that can be found among the Ethiopian immigrants as well as the foreign workers as well. During the 1990's the daily terror attacks made people feel less secure. This brought to the growth of nationalistic and militant approach thus bringing the Likud into political power, now headed by Benjamin Netanyahu. Due to his political mistakes his government was short lived, thus in the upcoming elections the peace supporters headed by the Maarach (Labor party) gained power. PM Ehud Barak managed to pull out the army from Lebanon

(2000) thus ending an almost 20 years of occupation that resulted in the death of hundreds of soldiers, yet in September 2000 the second Palestinian uprising (Al Aqsa Intifada) broke out, this time actively supported by Israeli Arabs. This uprising has definitely made its imprints on society thus disillusioning even those who believed in a peaceful settlement of the conflict. As a result of the intensified conflict the government of Barak was voted down and this brought back the Likud to government, yet this time headed by a war veteran hero, Ariel Sharon. Throughout these years of terror the militant approach gained tremendous support and most of the society stood by Sharon's harsh policy against Palestinian terror. In spite of his harsh policy, terror could not be overcome. It reached new climaxes as during the summer of 2006 when PM Olmert decided to wage war against the Hezbollah in Lebanon and against the Palestinians in the Gaza Strip. The second Lebanese War (as it is named in Israel) was a significant disappointment for the Israeli society. Paradoxically this disillusionment of the people in their political and especially military leadership united the Israeli society despite its diversity.

The above mentioned chapters tried to present the reader various approaches available on the analysis of the Israeli national identity. The research proved that this issue is very complex therefore one cannot grant unambiguous answers to questions concerning the national identity of people. The assumption that there is an Israeli national identity has been proven, yet it is not a one-sided identity but one which is divided into several sub-identities, yet still can be differentiated from the one of the Jewish Diaspora. There are certain aspects that make someone Israeli, i.e., the military service, their devotion to the Israeli scenery, the enormous solidarity shown by Israelis in Israel and abroad, the fact that they live in a multicultural society and the importance of having vast community. The permanent state of war and terror was a unifying source for this nation that is still seeking to reach a better and safer future for the coming generations. It took almost 120 years to form a new nation of Israelis who live in their own state only for the last 59 years.